

NÁBOŽENSTVÍ A KYBERPROSTOR

Libuše Martínková

Ještě nedávno musely výzkumy vztahu náboženství a nových médií doslova bojovat o své akademické uznání. Skeptický postoj k jejich relevantnosti však neodolal převratné rychlosti, jakou se nová média integrovala do každodenního života. Přelom tisíciletí proto přinesl obrat v přístupu k vědeckému zkoumání religiozity a nových médií. S malým zpožděním za sociologií i religionistika akceptovala zejména internet jako prostor, kde odehrává množství aktivit náboženské povahy, k nimž je třeba obrátit pozornost odborníků. Hlavní téma nového čísla Dingiru ilustruje, jak pestrá je paleta studia dané problematiky dnes – časopis se jí uceleně věnuje poprvé. Ukázky na vnitřní straně obálky naznačují šíři tématu, zahrnující jak oblast *náboženství online*, tak *online náboženství*. Jak této pojmové distinkci rozumět? Zjednodušeně řečeno, slouží-li internet a další nová média v religiozním kontextu převážně ke komunikaci, hovoříme o *náboženství online*, pojmem *online náboženství* označujeme náboženské aktivity, odehrávající se přímo v kyberprostoru.

Právě tuto oblast reprezentují hned tři články, zabývající se virtuálním prostředím digitálních her. Studie **Zuzany Kostíkové** s názvem *Lara Croft a hledání skrytých pravd* přibližuje napjatou diskusi o esoterismu a dalších náboženských aspektech fenoménu hyperreality a transmediálních světů. Progamingu a jeho religiozním konsekvencím se v článku *Rituály a víra hráčů online her* věnuje **Ondřej Hrabec**, na něhož navazuje **Robert Michalič** článkem *Zrkadlenie poriadku a chaosu*. Analyzuje v něm etické principy vzniklé v prostoru počítačové hry se zcela novým pojetím tradičních pojmů dobra a zla.

Text **Lenky Philippové** *Vúdú online* o současných podobách haitského vúdú v kyberprostoru je cenným metodologickým příspěvkem pro praktický výzkum této tradiční spirituality a jako jediný se v rámci tématu primárně věnuje *náboženství online*, protože reprezentace haitského vúdú je víceméně omezena na *informační zónu*, zatímco předchozí příspěvky jsou exkurzemi do tzv. *interaktivní zóny* kyberprostoru. Jejich hranice nelze přesně definovat, v mnohém se překrývají a navzájem ovlivňují. Právě kdesi na pomyslném průniku těchto zón se pohybuje druhý článek **Zuzany Kostíkové** *Úsvit kybernetického nadčlověka*. Vedle historického přehledu o vzniku a vývoji transhumanismu v něm autorka dokládá specifika vztahu jeho stoupců k novým technologiím. Osvojili si internet a další technologie, jež využívají zejména ke komunikaci, některé proudy však ideologicky směřují až k totální imerzi člověka do kyberprostoru. Zajímavé je též srovnání s myšlenkami milenialismu. Osobitý vztah k technologiím tematicky propojuje tento článek se zahraniční rubrikou – **Lucia Grešková** v příspěvku *Digitální viera* přináší informace o kopimizmu, novém náboženském hnutí, považujícím informace za posvátné, stejně tak i jejich kopírování a sdílení.

Téma se návratem do herního prostředí uzavírá jako kruh v rozhovoru, nabízejícím pohled „z druhé strany“. Na otázky **Jitky Schlichtsové** a do třetice **Zuzany Kostíkové** k náboženským symbolům a reáliím v digitálních hrách odpovídal vývojář **David Vávra**. Pozornosti čtenářů by neměl uniknout ani teoretický článek **Josefa Šlerky** *Nová a sociální média*, který vedle terminologického úvodu do teorie představuje nové možnosti výzkumu. Dostupný je pouze na webových stránkách časopisu (www.dingir.cz).

Mgr. **Libuše Martínková**, Th. D. (*1971), je teoložka a religionistka dlouhodobě sledující roli nových médií v tradičních náboženstvích, zejména v křesťanství a současně se zabývá výzkumem nových podob religiozity, vznikajících v kyberprostoru.

OBSAH

Homosexualita v náboženstvích světa (Tomáš Bílek).....	74
Nové nebe na zemi (Zdeněk Vojtíšek)	78

Z domova

Církev Boha Otce a bohyně Matky (Helena Exnerová)...	82
Náboženství na Prague Pride (Ruth J. Weiniger)	84

Zahraníčí

Digitální viera (Lucia Grešková)	86
--	----

Téma

Lara Croft a hledání skrytých pravd	87
(Zuzana Marie Kostíková)	
Rituály a víra hráčů online her (Ondřej Hrabec)	90
Zrkadlenie poriadku a chaosu (Robert Michalič)	92
Úsvit kybernetického nadčlověka	96
(Zuzana Marie Kostíková)	
Vúdú online (Lenka Philippová)	97

Rozhovor s Danielem Vávrou

Můžeme trochu fabulovat	99
(Jitka Schlichtsová a Zuzana Marie Kostíková)	

Info-servis

.....	100
-------	-----

Události

Openfest 2015 (Tereza Halasová)	102
Mezináboženský dialog v době sociálních médií	102
(Josef Bartošek)	
Papež vyzval ke spolupráci církví (Jana Vondrová).....	103
Společenství Jaroslava Dobeše	103
v obraně svého mistra (Zdeněk Vojtíšek)	

Recenze

Objevně o náboženství v kyberprostoru	104
(Ivan O. Štampach)	
První odborná práce o salafismu	105
(Bronislav Ostřanský)	
Nové periodikum o spiritualitě (Ivan O. Štampach)	106
Maďarští Židé v době šoa (Vojtěch Tutr)	106

Esej

Iluze dialogu (Jiří Piškula)	107
------------------------------------	-----

Čtení

Kyberprostor (M. Benedikt, R. Wagnerová a L. Martínková)	
--	--